

OBSAH

Úvod. Jak studovat?	7
1. Psychologické vědy	13
1.1 Předmět a systém psychologických věd	13
1.2 Klasifikace psychických jevů	15
1.3 Psychické procesy poznávací, citové a volní	16
2. Psychologie osobnosti	49
2.1 Tělesné a výrazové vlastnosti.....	51
2.2 Schopnosti	56
2.3 Temperament (letora)	61
2.4 Charakter.....	74
2.5 Strukturální vlastnosti	88
3. Normalita osobnosti	90
4. Motivace osobnosti	92
5. Vývoj osobnosti	99
6. Poznávání osobnosti	111
6.1 Základní metody poznávání osobnosti	111
6.2 Pozorování a hodnocení	113
6.2.1 Pozorování při verbální komunikaci.....	115
6.2.2 Pozorování při nonverbální komunikaci	119
6.2.3 Pozorování v zátěžových situacích	124
6.2.3.1 Aktivní přizpůsobovací operace	129
6.2.3.1.1 Upoutávání pozornosti	129
6.2.3.1.2 Identifikace (ztotožnění)	130
6.2.3.1.3 Substituce.....	130
6.2.3.1.4 Racionalizace	131
6.2.3.1.5 Projekce	131
6.2.3.2 Pasivní přizpůsobovací operace.....	132
6.2.3.2.1 Izolace.....	132
6.2.3.2.2 Negativismus.....	132
6.2.3.2.3 Regrese (infantilizace).....	132
6.2.3.2.4 Represe	133
6.2.3.2.5 Fantazie.....	133
6.3 Rozhovor	136
6.3.1 Pojem rozhovoru.....	136
6.3.2 Druhy rozhovoru	137
6.3.3 Požadavky na tazatele.....	139
6.3.4 Příprava rozhovoru.....	141

6.3.5	Stadia rozhovoru	142
6.3.5.1	Úvod rozhovoru	142
6.3.5.2	Rozvíjení rozhovoru	143
6.3.5.3	Rozuzlení rozhovoru	149
6.3.5.4	Závěr rozhovoru	150
6.3.6	Shrnutí	151
6.4	Dotazník	152
6.4.1	Definice dotazníku	152
6.4.2	Otázky v dotazníku	153
6.4.3	Dotazníkové průzkumy	154
6.4.4	Požadavky na metodu dotazníku	155
6.5	Didaktické testy	158
6.5.1	Charakteristika didaktických testů	158
6.5.2	Historie didaktických testů	159
6.5.3	Klasifikace testů	160
6.5.4	Požadavky na didaktické testy	162
6.5.5	Testové položky	165
6.5.6	Možnosti využití didaktických testů	168
6.6	Životopis	170
6.7	Analýza školního vysvědčení	170
6.8	Sociometrie	171
6.9	Hodnocení pracovníků	172
6.9.1	Úvod	172
6.9.2	Techniky posuzování	173
6.9.2.1	Metoda verbální (popisná)	173
6.9.2.2	Sestavování pořadí	174
6.9.2.3	Metoda posuzovacích stupnic	174
6.9.2.4	Metoda kritických případů	175
6.9.2.5	Kombinace několika metod	176
6.9.2.6	Posuzovací rozhovor	177
7.	Sociální psychologie	186
7.1	Předmět sociální psychologie a její vztah k sociologii	186
7.2	Socializace osobnosti	187
7.3	Postoje a vztahy	189
7.4	Sociální percepce	191
7.5	Komunikace	194
7.5.1	Verbální komunikace	197
7.5.2	Nonverbální komunikace	199
7.5.3	Rituály	200
7.6	Sociální skupiny	202
7.6.1	Klasifikace společenských skupin	202
7.6.2	Role ve skupinách	208
7.6.3	Pozice ve skupinách	208
7.6.4	Sociální mobilita	211
7.6.5	Skupinová dynamika	212
7.7	Motivace	213
7.7.1	Motivy	213
7.7.2	Zájmy	214

7.7.3	Hodnoty, ideály a cíle.....	214
7.7.4	Potřeby	216
7.8	Normy chování	218
7.9	Konfliktové situace	222
7.10	Formativní vlivy působící na člověka	229
7.10.1	Biologická determinace osobnosti	230
7.10.2	Sociální determinace osobnosti	236
8.	Pedagogická psychologie	251
8.1	Pedagogická psychologie a její úkoly	251
8.2	Vztah pedagogické psychologie k jiným vědám	251
8.3	Vztah pojmů vývoj, výchova a učení	252
8.4	Psychologie vyučování	254
8.5	Druhy učení	256
8.5.1	Podmiňování	257
8.5.2	Percepčně motorické učení	257
8.5.3	Verbální učení.....	257
8.5.4	Pojmové (myšlenkové) učení.....	258
8.5.5	Učení řešením problémů.....	258
8.6	Výsledky učení (vědomosti, dovednosti, návyky)	258
8.6.1	Vědomosti	258
8.6.2	Dovednosti	259
8.6.3	Návyky	259
8.7	Zkoušení žáků (studentů).....	260
8.8	Osobnost pedagoga	263
8.9	Příčiny neprospěchu.....	269
8.9.1	Sociální psychologické faktory školní neúspěšnosti.....	270
8.9.2	Biologicko psychologické faktory školní neúspěšnosti	271
8.9.3	Intrapsychické příčiny školní neúspěšnosti	272
8.10	Psychologické problémy výchovy	272
8.11	Formativní vlivy působící na osobnost	278
8.12	Vztahy mezi učitelem a žákem.....	279
8.13	Problémoví jedinci.....	282
8.13.1	Zvýšená psychická tenze	284
8.13.2	Psychomotorická instabilita.....	288
8.13.3	Infantilismus.....	291
8.13.4	Anormativní chování	294
8.13.5	Intropunitivní chování	297
8.13.6	Disharmonický vývoj osobnosti.....	298
8.13.7	Parciální nedostatky poznávacích procesů	301
8.13.8	Závady motoriky.....	301
8.13.9	Sociální zanedbanost	302
8.13.10	Subnorma intelektových schopností	303
8.13.11	Maladaptivní profesní a studijní orientace	305
8.14	Tvořivost	311
8.14.1	Význam tvořivosti	311
8.14.2	Základní pojmy tvůrčí činnosti	312
8.14.3	Podmínky tvořivosti	316
8.14.4	Třídění talentů.....	319
8.14.5	Výchova tvořivosti.....	321

9. Psychologie práce	324
9.1.1 Předmět psychologie práce	324
9.1.2 Psychologické aspekty prostředí.....	325
9.1.3 Psychologické působení faktorů pracovního prostředí.....	330
9.1.4 Psychologie pracovní činnosti	336
9.1.5 Psychologický rozbor pracovního výkonu a kariéry člověka.....	340
9.1.6 Psychologické aspekty při řešení výrobních nástrojů.....	342
9.1.7 Únava.....	343
9.1.8 Psychologické otázky bezpečnosti práce	345
9.1.9 Profesiogramy	347
10. Psychologie zdraví	352
10.1 Psychologie a péče o zdraví	352
10.2 Příčiny poruch zdraví.....	355
10.2.1 Získané poruchy.....	355
10.2.2 Vrozené poruchy	357
10.2.3 Dědičné poruchy	357
10.3 Osobnost a zdraví.....	358
10.4 Efektivní způsoby adaptace	362
11. Sebepoznání a sebevýchova studentů z hlediska psychologického poradenství	366
11.1 Adaptační potíže studentů	366
11.1.1 Maladaptace studijní	366
11.1.2 Maladaptace sociální (společenská).....	366
11.1.3 Maladaptace rodinných a erotických vztahů	367
11.2 Psychologické poradenství.....	369
11.3 Historie psychologického poradenství.....	375
11.4 Sebepoznání a sebevýchova posluchačů vysokých škol.....	386
11.5 Průzkum sebepoznání posluchačů Vysokého učení technického v Brně.....	410
11.6 Závěry pro teorii a praxi sebepoznání a sebevýchovy	417
Terminologický slovník	431
Použitá a doporučená literatura	527
Summary	534
Jmenný rejstřík	535
Věcný rejstřík	540